

[Forsvarsministeren]

TO i enighed har en anden at stille i stedet for.

Som det har været sagt under de mange strategidebatter i den seneste tid og også i dag tidligere på dagen, er strategien i dag baseret på det fleksible gensvar og det frem-skudte forsvar. Afskrækkelsen antages at virke mest troværdig, hvis en potentiel angriber stilles over for et bredt spektrum af afskrækkelsesmidler og herigennem en uberegnelig risiko for selv at blive påført uacceptabel skade. En sådan uberegnelig risiko opnås ved at sammenkoble de konventionelle og de nukleare våben på en sådan måde, at det er uvist for angriberen, hvorledes reaktionen på et angreb vil blive.

I en situation, hvor den konventionelle balance så afgjort er til ugunst for NATO, vil det nukleare element i strategien naturligvis være det mest afskrækkende, men afskrækkelseseffekten vil selvsagt aftage, såfremt man opgiver førstebrugsmuligheden. Eller med andre ord: hvis en part, der er NATO overlegen på det konventionelle område, forud kan regne med, at der ikke tages atomvåben i brug, er han stillet over for en ringere risiko for nederlag, måske en så ringe risiko, at han kunne fristes til at indlede et angreb.

Den store konventionelle styrke, som Warszawa-pagtløserne råder over, er jo netop den faktor, der har gjort NATO i høj grad afhængig af atomvåben, fordi disse kan opveje den konventionelle underlegenhed i alliancen, og fordi de udgør en, kan man måske sige, økonomisk løsning herpå. Isoleret afkald på førstebrug af atomvåben vil således ikke blot være i modstrid med NATOs strategiske grundbegreb, men konsekvenserne heraf kunne meget vel være en forøget risiko for aggression imod NATO. Et eventuelt afkald bør derfor ikke ske i isolation, men må opvejes ved enten en styrkelse af NATOs konventionelle forsvar eller en begrænsning af Warszawa-pagttyrkerne gennem våbenkontrollforhandlinger eller aftaler i øvrigt.

Disse betragtninger ligger helt på linje med de overvejelser, mange fortalere for opgivelse af førstebrugsidéen har gjort sig i debatten, f.eks. det kendte indlæg fra McGeorge Bundy, Kennan, McNamara og Smith, der jo ofte er blevet citeret, også fra denne talerstol. De plæderer ganske rigtigt for, at man skal overveje at opgive doktrinen om førstebrug, men de siger også klart, at dette

er en langsigtet proces, der indebærer en nøje gennemgang af NATOs doktriner og deres hensigtsmæssighed under de nuværende forhold. Sidst, men ikke mindst, sætter de som en afgørende forudsætning, at NATOs konventionelle forsvar forbedres så meget, at det kan udgøre en overbevisende styrke over for en angriber.

Regeringen ser det som et betydningsfuldt mål at medvirke til at nedbringe afhængigheden af atomvåben. Én vej hertil vil bl.a. være en styrkelse af NATOs konventionelle forsvar, og som allerede drøftet i andre strategidebatter synes den seneste teknologiske udvikling, som vi også drøftede tidligere på dagen, at åbne muligheder for en forøget konventionel afskrækkelse, som vi ikke bør lade uprøvet, eller som vi i hvert fald bør vurdere omhyggeligt. Forslagsstillerne forsøger i bemærkningerne en sondring mellem førsteslags-, andenslags- og rene forsvarsvåben. Jeg må sige, at jeg nærer stærk tvivl om nytten af en diskussion på det grundlag. Generelt set er det jo ikke våbnene selv, men brugen af dem, der gør dem til henholdsvis defensive og offensive våben, førsteslags- eller gengældelsesvåben.

Udtalelsen fører mig dog endnu en gang til at fremhæve, at NATO er en forsvarsalliance, og at en hvilken som helst brug af NATOs våben forudsætter, at alliancen er angrebet. NATOs strategi er og forbliver defensiv uanset muligheden for førstebrug af atomvåben.

Men det skal samtidig slås fast, at ingen ønsker en sådan brug. Det er imidlertid nødvendigt at gøre sig klart, at der er en dyb forskel på ønsker og så på at få opfyldt ønsker, og her er det nok klogt at basere sig på en realistisk vurdering af de faktiske muligheder. NATO har gennem de sidste 35 år bevist, at alliancen er i stand til at dæmme op over for enhver aggression eller trussel om aggression over for dets medlemslande. Dertil har uden tvivl også medvirket den nuværende strategi, som den er vedtaget i enighed af landene.

Det er regeringens opfattelse, at vi står os ved at fastholde denne strategi, men at vi skal være åbne over for eventuelle justeringer specielt med hensyn til den måde, hvorpå strategien i praksis kan føres ud i livet. Et væsentligt skridt i den rigtige retning vil utvivlsomt være at bringe NATO i en sådan